

Verlag

statencommissie

Conceptverslag van de openbare vergadering van de Commissie Bestuur, gehouden in de Louise de Colignyzaal van het Provinciehuis te Middelburg op 14 november 2016 van 17.30 – 18.37 uur

Voorzitter:	H.J. van Geesbergen
Aanwezig zijn de (plv.) leden:	C.W. Bierens, V.L. Bosch, J. van Burg, M.J. Faasse, T. van Gent, R.M. Haaze, J.L. Kool-Blokland, P.C.A. de Milliano-van den Hemel, A. Pijpelink, G.D. Roeland, J.M. van Stel, S.H.J. Tuinder, A.G.M. Veraart, J.H. Verburg en W. Willemse
Tevens zijn aanwezig:	J. de Bat (GS) en M.E. Trimpe (commissiegriffier)
Afwezig zijn de leden:	C.M. Hurkens, R. Muste, G.W.A. Temmink, G. van Unen en J. van de Velde

1. Opening en mededelingen van de voorzitter

De voorzitter meldt de afwezigen en hun eventuele vervanging. Verder heet hij de heer Van Stel (PvdA) welkom, die in het vervolg in deze commissie zitting zal hebben.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Verslag (concept) vergadering commissie Bestuur van 21 oktober 2016 over sanering Thermphos

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Brief GS van 10 november 2016 met afdoening toezegging over Thermphos

De voorzitter geeft de heer De Bat (GS) de gelegenheid in te gaan op berichten die dit weekend in de media verschenen. Vorige week is een nieuwsbrief van Van Citters Beheer (VCB) voor haar medewerkers verschenen, waarin werd gemeld dat de Arbeidsinspectie het ovenhuis heeft gesloten voor werkzaamheden. De asbest is in 2015 geconstateerd, en dit is vervolgens ingepakt. Metingen hebben aangetoond dat er geen vezels in de lucht zijn gekomen; in principe is het veilig. De Arbeidsinspectie wil dat een aantal aanvullende maatregelen wordt genomen. Tot die tijd mogen geen werkzaamheden in het ovenhuis worden verricht. Dat verstoort het proces niet, wel moeten er maatregelen worden genomen om het ovenhuis – indien nodig – te kunnen gebruiken.

De heer Bierens (VVD) vraagt naar verdere consequenties qua tijd en kosten. De heer De Bat (GS) geeft aan dat directie van VCB meldt dat er geen hinder is, wel moet het asbestprobleem snel worden opgelost. Daarvoor moet onderzoek worden gedaan.

De heer Roeland (SGP) zou graag zien dat de nu te bespreken brief wordt geagendeerd voor komende statenvergadering. Tevens zijn er vragen gesteld door zijn fractie, die hij graag schriftelijk beantwoord ziet voor de Statenvergadering. Wat is de taak en de bevoegdheid van de Raad van Commissarissen van VCB? Er komt een plan van de aannemer. Welke rol hebben GS en in het bijzonder PS hierin?

De heer Verburg (CU) vraagt een update over het overleg met de verschillende ministeries, en hun verschillende rollen. Wordt er geprobeerd de brandweerkosten van 7 ton per maand te verlagen? Mevrouw Kool-Blokland (CDA) vindt de brief duidelijkheid scheppen in de juridische relaties. Gaat de primaire raming van 96 miljoen euro, waarvoor slechts 45 miljoen euro beschikbaar is over de eerste of over beide fases? Spreekster constateert met zorg dat het rijk de grote afwezige is in dit proces. In hoeverre strekt de beslissingsbevoegdheid van de Staten in verband met het op 15 december te verwachten plan? Haar fractie zou graag zien dat het plan optimaal is om versnelling in de sanering te brengen.

Mevrouw Pijpelink (PvdA) waardeert het overzicht. Wat zegt de rol van het college als bevoegd gezag voor de VTH¹-taken over de verantwoordelijkheid voor saneren van het terrein? Er is een bedrag van tien miljoen euro voor het worstcasescenario, terwijl de hoogte van het risico nog niet bekend is. Hoe is dat te rijmen? Spreekster constateert dat van de curatoren niets meer te halen is. Ook zij mist de rol van het rijk. Welke perspectieven ziet de gedeputeerde?

De heer Bierens (VVD) onderschrijft dit laatste. Wordt bij de afronding van de sanering, zoals in de brief staat, fase 1 of fase 2 bedoeld? Wat is echt noodzakelijk aan beheerskosten? Er is nu meer tijd nodig, en het stilleggen kan mogelijk met minder kosten.

De heer Veraart (D66) heeft de indruk dat het provinciebestuur te dicht op het project zit, en er steeds meer ingezogen wordt. De vragen die hij heeft gaan wel verder dan de provinciale rol nu betreft. Met de turnkey-overeenkomst hebben partijen zich verbonden tot het uitvoeren van de sanering, met een risico. Het risico aan provinciezijde neemt nu toe door de vertraging bij de aannemer. Vraag is welke vertraging acceptabel is, want dat kan niet oneindig zijn. De in vorige vergadering benadrukte samenwerking heeft beperkingen, want belangen kunnen tegenstrijdig zijn. Wanneer wordt de termijn begrensd?

De heer De Bat (GS) antwoordt dat ten aanzien van het rijk de juiste personen de afgelopen weken van informatie zijn voorzien. Na een voorbereidend gesprek op donderdag volgt binnen twee weken een gesprek over wat nu nodig is. Daarbij zijn de ministeries van BZK, Economische Zaken en I&M betrokken, alsmede de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS). Het door mevrouw Kool-Blokland (CDA) genoemde bedrag van 96 miljoen euro was inderdaad voor de gehele sanering. Vanwege het lage beschikbare budget is de sanering in tweeën geknipt. Na fase 1 is het terrein veilig, en kan de BRZO-status worden beëindigd. Dan kan ook worden volstaan met lagere beheerskosten. De provincie is in fase 2 niet meer aan zet. Er kan wel discussie zijn of alles uit fase 1 is afgehandeld, bijvoorbeeld vanwege de ovens. De taken en bevoegdheden van de Raad van Commissarissen van VCB zijn die van toezichthouder op de uitvoering van het proces conform de turnkey-overeenkomst. Spreker gaat vervolgens in op de vragen van de heer Van de Velde (SGP), die via de mail zijn ontvangen.

1. Hoeveel bedroeg het jaarlijkse budget van de operationele kosten dat werd opgesteld door ZSP in 2013, 2014, 2015 en 2016 en heeft de Provincie dit budget formeel vooraf goedgekeurd?

Dit bedrag is in één keer vrijgemaakt en bedraagt 2,8 miljoen euro in totaal.

2. Graag ontvangen wij een specificatie van de operationele kosten van de VCB in 2016.

De Raad van Commissarissen stelt de operationele kosten iedere RvC-vergadering opnieuw vast. De heer De Bat (GS) zegt toe dit pakket ter inzage te willen leggen, onder geheimhouding vanwege de bedrijfsgegevens.

3. Wat wordt in de overeenkomsten juridisch verstaan onder 'meerkosten'?

Dit is alles wat niet is geborgd in de turnkey-overeenkomst. Als voorbeeld geeft spreker de claim van DS bij VCB over asbest. Deze claim is van tafel gehaald met als argument dat dit meerwerk betreft, maar kan opnieuw op tafel worden gelegd.

4. Zijn er tot nu toe meerkosten bij de Provincie in rekening gebracht in het licht van de overeenkomst? Hoeveel bedragen deze?

5. Hoeveel euro heeft de Provincie uit haar eigen middelen tot nu toe betaald omtrent de sanering van Thermphos buitenom de 35 mln vanuit de overeenkomst en de 3 mln van het Rijk?

De provincie heeft tot nu toe de bij vraag 1 genoemde 2,8 miljoen euro uit eigen middelen betaald, en 200.000 euro aan advieskosten, in totaal drie miljoen euro. Dit is in de besluitvorming in 2014 vastgelegd.

6. Hoeveel is tot nu toe door de VCB betaald t.b.v. de uitvoering van de aannemersovereenkomst?

Tot op dit moment is er 11,4 miljoen euro van de aanneemsom uitbetaald. Er is nog tien miljoen euro van de curator beschikbaar voor het uitvoeren van werkzaamheden. Dit kan niet voor beheerskosten worden ingezet. De curator ziet daarop toe en ook het contract van VCB met DS gaat uit van de aanneemsom van 21 miljoen euro.

7. Welke zaken worden bekostigd met de door GS gevraagde 1,1 miljoen in het Statenvoorstel op 18-11?

Op 1 december zijn de middelen voor de beheerskosten op. Op dat moment zou er sprake zijn van een technisch faillissement van VCB. Het bedrag van 1,1 miljoen euro is een bedrag uit een overschot op bodemsanering en voorstel is dit te gebruiken voor de beheerskosten in december en een deel van januari, in afwachting van het plan van de aannemer.

8. In de brief van GS staat: "In de bijeenkomsten van de RvC Van Citters Beheer is het risicomangement van het project structureel aan de orde. Van de zijde van VCB wordt een toelichting op het risicomangement verstrekt. Aan de hand van de verstrekte informatie worden door de RvC adviezen aan de bestuurder verstrekt."

Welke informatie en adviezen heeft de RvC verstrekt aan de bestuurder in 2016? Is deze informatie in te zien of door u te verstrekken?

¹ Vergunningverlening, toezicht en handhaving.

De gedeputeerde zegt toe ook deze verslagen - onder geheimhouding - ter inzage te willen leggen, na overleg met de directie.

9. Wanneer is de RvC voor het eerst geïnformeerd dat de geplande uitgestelde einddatum van december niet werd gehaald?

Dit is lastig aan te geven. Formeel is dit de RvC-vergadering van 26 september 2016. Steeds heeft de aannemer aan VCB gemeld honderd dagen nodig te hebben voor de verbranding, zodra het proces zou draaien. Terugrekenend is dit steeds gevolgd. Toen in september bleek dat de einddatum 22 december niet gehaald kon worden is de aannemer gevraagd te versnellen. Dat bleek lastig te zijn. .

De heer Bierens (VVD) zou de antwoorden op deze vragen graag op papier ontvangen. De heer Roeland (SGP) sluit hierbij aan. De voorzitter concludeert dat het conceptverslag tijdig voor de statenvergadering gereed zal zijn.

De heer De Bat (GS) vervolgt met de rol van de provincie heeft ten opzichte van het plan van de aannemer. De directie levert dit plan aan de RvC van VCB. Vervolgens zal de RvC constateren dat daar al dan niet geld bij moet. De turnkey-overeenkomst valt daar niet onder, daar zijn immers harde afspraken over gemaakt. De RvC gaat dan naar haar aandeelhouder Zeeland Seaports (ZSP), en die meldt dat provincie Zeeland aan zet is voor kosten uit fase 1. Gedeputeerde Staten zal dan een voorstel aan Provinciale Staten moeten voorleggen, wanneer er extra budget nodig is. Spreker vindt het wel verstandig om al begin december de Staten te informeren over de inhoud van het plan. De heer Roeland (SGP) vraagt of het college ook kijkt of er nalatigheid was bij VCB of de aannemer of dat deze hebben gefaald. Hoe zit ZSP hierin?

De heer De Bat (GS) geeft aan dat vanzelfsprekend de vraag wordt gesteld wie voor extra kosten opdraait, als deze er zijn. Van de curator is niets te verwachten, met het rijk is het gesprek gaande en verder zijn ZSP en de provincie hiervoor in beeld. Met deze partijen moet eruit gekomen worden. Het plan is nog niet bekend, en spreker wil daarop niet vooruitlopen. Het is niet zo dat alle kosten bij de provincie komen.

De heer Roeland (SGP) vraagt vervolgens wie de inhoudelijke beoordeling van het plan doet. Is de kennis bij de provincie aanwezig, of wordt deskundigheid ingehuurd?

De heer De Bat (GS) antwoordt dat er inderdaad een inhoudelijk oordeel gevormd moet worden, ook vooruitlopend op de aanbieding van het plan in december. Daar waar nodig wordt deskundigheid ingeschakeld. De provincie heeft een toezichthoudende taak in de RvC van VCB, en de RvC zal zeker kennis inhuren. Er is nu formeel geen externe adviseur, maar dat gat wordt mogelijk nog opgevuld. Spreker gaat vervolgens in op het terugbrengen van de beheerskosten. In de zeven ton zitten de kosten van de brandweer op het terrein. Als het had gekund was dat al verminderd, en ook vanuit VCB is gekeken of bijvoorbeeld een nabijgelegen bedrijf de brandweezorg of de beveiliging had kunnen overnemen. Het college loopt vervolgens tegen de wettelijke regelingen en de eigen RUD-taken op, waaraan voorschriften zijn verbonden. Ten behoeve van het plan van aanpak is wel gevraagd daar opnieuw naar te kijken. Een minimumvariant als het bouwen van een muur rond de site kan leiden tot het optreden van het bevoegd gezag, zijnde de provincie Zeeland. Het materiaal op het terrein is zodanig etsend dat het door een betonnen muur heengaat.

De heer Bierens (VVD) vraagt of bij stilleggen van het saneringswerk er misschien minder mensen nodig zijn. De heer Verburg (CU) doet de suggestie te kijken naar onbemande blussystemen.

De heer De Bat (GS) neemt dit laatste mee. Het werk ligt overigens niet stil; het is wel wisselend hoeveel personeel nodig is. Wat nodig is wordt gedeclareerd en betaald. De minimumvariant zal wel duidelijk in beeld worden gebracht. Vanuit de Wabo ligt er een verantwoordelijkheid voor omgevingsveiligheid. Als er geen eigenaar meer is, treedt het bevoegd gezag – de provincie – ervoor in de plaats. Uit de stukken is terug te lezen hoeveel discussie dit destijds heeft opgeleverd. In de begroting staat een bedrag opgenomen in de risicotabel, waarmee is gerekend om het weerstandvermogen te bepalen. Er is geen bedrag voor dit risico gereserveerd. De accountant heeft geconstateerd dat de juiste parameters zijn gebruikt om de hoogte voor de weerstandsreserve te bepalen. In december wordt het plan gepresenteerd, en pas daarna kan worden ingeschat of de genoemde tien miljoen euro teveel of te weinig is. In de turnkey-overeenkomst is een boeteclausule opgenomen die geldt bij uitloop in tijd. Die boete dekt bij lange na niet het bedrag wat nodig is voor de langere periode waarin de kosten worden gemaakt. De aannemer heeft een verantwoordelijkheid, waarop de RvC van VCB zeker terugkomt. Samenwerking door partijen met een duidelijke eigen rol is mogelijk. De gezamenlijke kennis en kunde worden ingezet voor het project, maar elk moment kan weer worden teruggegrepen op de overeenkomst. Dit komt ook weer terug in het plan van aanpak. Na afronding van fase 1 is ZSP aan zet en trekt de provincie zicht terug. Als er nog zaken zijn uit de eerste fase moet helder zijn wie waarvoor aanspreekbaar is. De gedeputeerde gaat vervolgens in op de art. 44-vragen die de PVV-fractie heeft gesteld. Het stoppen van terugwinnen van fosfor uit het proces leidt tot een nog trager lopend proces. De verwerking heeft fosfor nodig om op temperatuur te houden. Teveel fosfor is ook niet goed omdat dan de apparatuur verbrandt, het is dus bijzonder lastig om de hoeveelheid fosfor op een juiste constante hoeveelheid te houden.

De heer Bosch (PVV) vraagt of dit ook geldt voor de eigen ovens van Thermphos?

De heer De Bat (GS) licht toe dat dit heel andere ovens zijn dan de calcineeroven voor het verbrandingsproces. Een ander probleem is dat het fosforslib niet uit de tanks te krijgen is: het is veranderd in een vaste massa. Gezien het plan van aanpak dat op 15 december komt is het wellicht zinvol om nog een keer op het Thermphosterrein te kijken hoe het proces in elkaar zit. Op de vraag van de heer Bosch (PVV) constateert spreker dat al veel – internationale - deskundigen het proces hebben nagelopen. Hij wil dit wel nog een keer checken bij een Amerikaans specialist.

De heer Roeland (SGP) herinnert aan de bijdrage van de directeur van Maurik in de vorige commissievergadering. Deze vond het denkbaar dat de knip tussen fase 1 en 2 ongedaan gemaakt gaat worden. Is daar iets over bekend?

De heer De Bat (GS) geeft aan dat er een knip is in de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de fases. Als VCB zou voorstellen om elementen uit fase 2 op te pakken, dan kan daarvan niets worden gezegd, tenzij het gevolgen heeft voor fase 1.

Tweede termijn

Mevrouw Kool-Blokland (CDA) waardeert de inzet van de gedeputeerde en het delen van informatie. De heer Veraart (D66) constateert dat ook de gedeputeerde de verschillende petten goed uit elkaar moet houden. Spreker vindt het belangrijk om de rollen van het college en Provinciale Staten zuiver te houden.

De heer De Bat (GS) spreekt zijn waardering uit voor de suggesties vanuit de commissie en maatschappij.

De voorzitter concludeert dat de commissie adviseert de besproken brief van GS te agenderen voor de statenvergadering van 18 november 2016.

5. Sluiting

De voorzitter sluit om 18.37 uur de vergadering.